

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 169.

Sobota, 2 (14) Sierpnia.

1869 r.

Rok 6.

Dziennik wychodzi codziennie oprócz Świąt uroczystych i Niedziel. — Prenumerata przyjmuje się w Warszawie i urzędach Poczтовых; w Warszawie przyjmuje się tak w głównym kantorze Dyrekcji przy ulicy Miodowej N. 487, jak i w innych miejskich kantorach. — Prenumerata w Warszawie rocznie rsr. 8; — półrocznie rsr. 4; — kwartalnie rsr. 2; — miesięcznie kop. 67. — Bez odnośzenia prenumerata nie przyjmuje się. — Za odnośzenie do domu, dopłaca się miesięcznie kop. 5; — w Urzędach Poczтовых: rocznie rsr. 10; — półrocznie rsr. 5; — kwartalnie rsr. 2 kop. 50 i na te tylko terminy przyjmuje się prenumerata; w głównym zaś kantorze można prenumerować po tejże cenie na te same terminy, a na inne po kop. 92 na miesiąc.

Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6; za 2-krotne kop. 9; za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadesłane do zamieszczenia bez wskazania warunków ze strony autora, przechodzą do zupełnego rozporządzenia Dyrekcji. — Artykuły nieprzyjęte, będą zwracane tylko na osobiste żądania i zachowywane będą 3 miesiące; przyjęte, w razie potrzeby podlegają skróceniu. — Listy przyjmują się tylko frankowane. — Artykuły i ogłoszenia nadsyłane do zamieszczenia tegoż samego dnia, powinny być dostawiane do Redakcji przed godziną 9 z rana. — Redakcja otwartą jest dla osób mających interesa, codziennie, oprócz dni świątecznych, od godziny 12 do 1 po południu.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Najwyższy rozkaz.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Prze-

gląd polityczny. — **Wiadomości telegraficzne.** — Konkurs strzelecki. — Loterja 60-tysięczna. — Kurjerek miejski. — Porównanie dochodu na drogach żelaznych. — Stowarzyszenie spożywcze „Merkury”. — Stan zdrowia w gubernji lubelskiej. — Wiadomości gospodarskie; wzrost m. Petrkowa. — Ceny zboża. — Wypadki miejskie. — Kursa monet. — Wieczne stypendjum. — Prośba. — Kongres statystyczny. — Bank kredytu wzajemnego. — Loterja fantowa. — Podziękowanie. — Dochód kolei żelaznych. — Museum. — Dochody celne. — Towarzystwo wypieku chleba. — Straż. — Strauss. — Uwolnienie urzędników. — **Austria** — Ziemie słowiańskie. Delegacje. — Nowy okólnik B. — Okólnik namiestnictwa w Pradze. — Bandy rozbójnicze. — Prusy i Niemcy. Wspomnienie wojny 1866 r. — Nowy kanał. — Francja. Komisja senatu. — Projekt uchwały senatu. — **Włochy i Rzym.** — Zamknięcie parlamentu. — **Hiszpanja.** — Obsadzenie tronu. — Turcja i ziemie słowiańskie. Zgoda Porty z wicekrólem Egiptu. — Sprawa kolei żelaznych. — **Ameryka.** — Sekwestr kanonierek. — **Kronika Sądowa.** (Podpalanie).

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa,
dnia 2 (14) Sierpnia.

Najwyższy rozkaz. — Najjaśniejszy Pan, Najwyższy rozkazacz raczył: uznawać zarządzającego francuzkim konsulem jeneralnym w Warszawie, barona Finot, jeneralnym konsulem francuzkim w temże mieście.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa,
dnia 2 (14) Sierpnia.

Pester Lloyd donosi o nowym okólniku hr. Beusta, datowanym 25 lipca (6 sierpnia) w którym uskarża się na napaści półurzędowej prasy pruskiej na reprezentantów austro-węgierskich, dodając, iż Austria musi się zgodzić na odgrywanie jakis czas w dziennikach pruskich roli wichrycyela pokoju i czekać cierpliwie, aż napaści te dla braku materiału, w obec faktów jej polityki, będą umiały ustać. Na to *Nordd. Allg. Ztg.* odpowiada, że p. Beust słowem i pismem oskarża Prusy, iż odrzuciły usiłowania robione z jego strony w celu przywrócenia przyjaznych pomiędzy dwoma państwami stosunków, a kiedy prasa pruska odiera jak należy jego oskarżenia, przybiera rolę niewinnej ofiary. Wspomniane wczoraj zażądanie przez gabinet berliński dowodów na poparcie oskarżeń p. Beusta, położy koniec, według *Nordd. Allg. Ztg.* tej intrydze.

Dzienniki niemieckie podają coraz to nowe, a po większej części zmyślone wyjawienia o wypadkach, które poprzedziły wojnę austro-pruską w 1866 r. Do rzędu takich wyjawień, jak się zdaje, należy, ogłoszona w *Sachsische Ztg.* korespondencja poufna pomiędzy królem pruskim a cesarzem austriackim, w wilję prawie rozpoczęcia wojny. Król pruski proponował niby cesarzowi austriackiemu, jako mo-

narsze niemieckiemu, ponieważ oba kraje były uzbrojone, zaniechanie waśni bratniej, a zwrócenie się wspólnymi siłami przeciwko wrogowi Niemiec, Francji, w zamian za co ofiarował mu panowanie nad południowemi Niemcami, zastrzegając sobie podobneż panowanie nad Niemcami północnemi. Cesarz austriacki odrzucił tę propozycję, ponieważ jako monarcha niemiecki niechciał pozbawiać tronu i posiadłości, żadnego z monarchów niemieckich, będących sprzymierzeńcami Austrii.

Mowa tronowa, która zamknęła posiedzenia parlamentu angielskiego, ma dwa wybitne punkta; oznajmiając o przyjaznych stosunkach Anglii ze wszystkimi państwami, zniweczyła obawy wynikające z chwilowego zawieszenia układów pomiędzy Anglią a Stanami Zjednoczonymi, a z drugiej strony, dziękując parlamentowi za uchwalone bile, a szczególnie za bil znoszący kościół państwowy w Irlandji, wykazała troskliwość rządu o interesa wewnętrzne.

Z Hiszpanji zaledwie doniosą o rozproszeniu jednej bandy, zaraz zjawia się wiadomość o ukazaniu się nowej. Tak, świeżo weszła do Katalonji banda Estartusa, licząca do 400 ludzi. Takie ciągle uganianie się za bandami karlistowskimi, musi nużyć i demoralizować wojsko. Z tych i innych powodów, kwestja obsadzenia tronu, staje się coraz bardziej nagląca. Zapewniają, że marszałek Prim powziął myśl ofiarowania korony Hiszpanji panującemu królowi portugalskiemu, któryby połączył pod jednym berłem dwa państwa na półwyspie iberyjskim, na takich zasadach, jak łączy się Austria z Węgrami. W obec mocno przeciwnego unji iberyjskiej usposobienia opinji publicznej w Portugalji, przeprowadzenie tej myśli napotka tak silne przeszkody, iż można powątpiewać o jej urzeczywistnieniu.

Rząd washingtonski znów postanowił nie wydać łodzi pancernych, budowanych na rachunek Hiszpanji w Stanach Zjednoczonych. Doniesienie o tem nie objaśnia powodów tej nowej zmiany.

Spór pomiędzy Portą a wice-królem Egiptu za wdaniem się Anglii i Francji, został stanowczo załatwiony; przynajmniej rząd francuzki miał otrzymać od rządu egipskiego depezę, nie pozostawiającą najmniejszej wątpliwości co do jego postawy.

Wiadomości telegraficzne.

* *Derewenki*, 29 lipca (10 sierpnia). Z powodu lekkiej słabości Najjaśniejszego Pana, Ich Cesarzkie Mości przybędą do Kijowa na nocleg jutro 30-go lipca, i udadzą 31 lipca w dalszą drogę, przyczem naznaczone przeglądy w Baturynie i Kijowie nie będą miały miejsca. (*Gon. Urzęd.*)

* *Nowocerkask*, 29 lipca (10 sierpnia). Jego Cesarzka Wysokość Następca Cesarzewicz, Wielka Księżna Cesarzewiczówna i Wielki Książę Aleksy Aleksandrowicz raczyli wczoraj szczęśliwie przybyć do Cymlanskoje. Pod wieczór przebyte były na Donie wszystkie przewały, wyjąwszy Naganska. Zaledwie jednak parostatek zatrzymał się w tem

miejscu na mieliznie, seciny kozaków rzuciły się do wody i zepchnęły parowiec na głębie. Obraz był prześliczny. W Cymlanskoje, po obejrzeniu cerkwi, Ich Cesarzkie Wysokości zwiedzili prywatną winnicę. W ogóle wszędzie Ich Wysokości przyjmowani są największym zapalem. Cały brzeg Donu zasiany był ludem. Ich Cesarzkie Wysokości raczą ciągle wynurzać swe zupełne zadowolenie.

* *Tauris*, 29 lipca (10 sierpnia). Cholera z Teheranu skierowała się ku południowi. Obecnie grasuje ona silnie w Ispahanie i Szyrazie. (*Birz. Wied.*)

* *Madryt*, 11 sierpnia (30 lipca). Kiedy już wszystkie bandy karlistowskie jakie się ukazały, zniknęły, udało się przywódcy (cabecilla) Estartus wkroczyć z nad granicy francuzkiej do Katalonji i utworzyć nową bandę z 400 ludzi złożoną. (*Wolff's T. B.*)

* *Kopenhaga*, 10 sierpnia (29 lipca). Książę następca tronu wraz z dostojną małżonką przybył tu dziś w południe. Przyjazd ich witany był salwami z dział i odgłosem dzwonów. Miasto było uroczyste przyozdobione flagami. Wojska utworzyły szpalier aż do zamku. Gubernator miał do ich królewskich wysokości mowę powitalną. Książę następca tronu dziękując, wyrzekł w odpowiedzi: „Oby związek zawarty stał się nowym węzłem miłości i przyjaźni pomiędzy trzema mocarstwami półnoey.” (*Cor. Hav. Bul.*)

* (Konkurs strzelecki). Jutro, w niedzielę, 3 (15) sierpnia, o godzinie 1 1/2, z południa odbędzie się w strzelnicy w ogrodzie Saskim, rozdanie nagród współubiegającym się na konkursie strzelniczym rozpoczętym 20 lipca (1 sierpnia) r. b. Za strzały z wielkiego karabinu przysądzone zostały nagrody: 1-a — pułkownikowi baronowi Bremsonowi; 2-a — p. Naimskiemu; 3-a — porucznikowi Małychinowi; 4-a — kawalerowi Hofmanowi (poddanemu angielskiemu); — za strzały z małego karabinu: 1-a — p. Dutkiewiczowi; 2-ga — porucznikowi Rosowowi; 3-a — p. Krakowowi; 4-a — hrabiemu Józefowi Zamojskiemu; — za strzały z pistoletu: 1-a — p. Naimskiemu; 2-a — pułkownikowi Bojarskiemu; 3-a — hrabiemu Józefowi Zamojskiemu; 4-ta — porucznikowi Łapuchinowi. Zwycięzcy na konkursie, jeżeli nie zechcą pieniędzy, będą mogli otrzymać w zamian przedmioty, wartości wskazanej w programie z 20 lipca (1 sierpnia) 1869 r.

* (Loterja fantowa z 60,000 losów). Warszawskie towarzystwo dobroczynności ogłosiło w tych dniach we wszystkich pismach codziennych, że ciągnięcie loterii fantowej, złożonej z 60,000 losów, a przeznaczonej na wsparcie ubogich zostających pod opieką towarzystwa, odbędzie się stanowczo w dniu 23 sierpnia (4 września), bez względu na to, czy bilety zostaną rozprzedane lub nie. Pojmujemy, że trwająca od roku już przeszło rozprzedaż tych biletów, z których, o ile nam wiadomo, większa połowa jeszcze pozostała do zbycia — znużyła już zarówno towarzystwo jak i publiczność, i że raz wreszcie należy skończyć z tą niefortunną loterją. Lecz jeżeli zastanowimy się nad tem, że fundusze towarzystwa zmniejszone znacznie, nie wystarczają już na najpilniejsze nawet potrzeby ubogich, że musi ono zdecydować się na smutną konieczność podwyższenia opłaty od ubogich dzieci w ochronach — to musimy wyznać, że obowiązkiem jest towarzystwa wyzyskać każdy sposób do pomnożenia funduszy, których ubytek tak srodze biedną klasę dotyka. Otóż, mniemamy że właśnie w tej sześćdziesiątosięmej loterii leży źródło nie małych zysków, jeżeli tylko uda się podnieść ją ze stanowiska zdeskretyowanego już, tak długą w ciągnięciu przewłoką. Podajemy tu myśl mogącą zdaniem naszym, przynieść naj-

pomyślniejsze skutki. Niech towarzystwo dobroczynności urządzi na oznaczony przez niedzień 4-go września wystawę zgromadzonych fantów w ogrodzie Saskim, i pomieści ją w budynku gdzie grała orkiestra Bilsego; niech tam umieści koło z resztą pozostałych biletów i niech zawiadomi publiczność, że bez żadnej za wejście do ogrodu zapłaty, każdy może obejrzeć wystawę fantów, kupić bilet i natychmiast odebrać fant wygrany. Ponieważ wiadomo nam że pomiędzy fantami, w ogóle dobranymi starannie, znajdują się przedmioty wysokiej wartości, jak: srebrne serwisy, fortepian nowej konstrukcji z wybornej fabryki Kraha i t. p., przeto pewni jesteśmy że zwykła, przechadzająca się codziennie po ogrodzie publiczność, rozkupi w ciągu dni kilku wszystkie pozostałe bilety, a tym sposobem fundusz ubogich powiększy się znacznie, bo o jakie przeszło 7,000 rubli! Zapewne—urządzenie wystawy, sprowadzenie koła odpowiedniego i t. p. przygotowania, wymagać będą pilnego zajęcia i poświęcenia nawet ze strony członków towarzystwa—lecz może za to da się przywrócić chleb odjęty od obiadu ubogim dzieciom w ochronkach—może im naukę, to słońce ubogich, całkiem darmo udzielać tam będą?... Warto poświęcić trud wielki nawet, dla dopięcia tak zacnego celu! Zresztą, nie ma obawy o niepowodzenie takiej myśli. Skoro podczas zwykłej loterii fantowej w ogrodzie Saskim, na fany daleko gorsze, sprzedano w jednym dniu około 35,000 biletów—to obok wystawy urządzonej jawnie, obok celu również szlachetnego i obok niepłatnego wejścia do ogrodu, nade wszystko zaś, obok doświadczonej już gotowości warszawian do poparcia każdej istotnie uczciwej myśli,—o los tej loterii obawiać się nie godzi. Mniemamy, że towarzystwo dobroczynności zechce wziąć pod rozwagę myśl którą podajemy, a pewni też jesteśmy, że i inne pisma tutejsze poprzeć jej nie zaniebają.

* (Kurjerek miejski). Po chmurnym dniu wczorajszym zajaśniał dziś ranek pogodny — może też wreszcie ustali się kapryśna tegoletnia aura — zyskałaby na tem ochrona Mikołajewska, na korzyść której urządzone będzie loteria fantowa od dziś za tydzień w sobotę, w ogrodzie saskim, o której szczegółowe wiadomości zamieściliśmy już w Dzienniku.

— W dniu wczorajszym dyrektor królewsko-pruskiej orkiestry, wraz z małżonką swoją, obchodzili srebrne wesele jako w dniu 25-letniej rocznicy pożycia. — Z tego powodu tak znajomi ich, jak i członkowie orkiestry, składali pp. Bilse odpowiednie życzenia.

— Nowe muzeum archeologiczne, urządzone staraniem podbibliotekarza p. Hipolita Skimborowicza, zasłużonego w piśmiennictwie tutejszem pracownika, jakkolwiek nie otwarte dotąd jeszcze dla publiczności, może być jednak zwiedzane przez uczonych specjalistów i artystów. Wczoraj tenże p. Skimborowicz, jako w dniu imienin swoich, otrzymał w darze wspaniałą fotografię zbiorową, z emblematami odpowiedniami jego literackiej i archeologicznej działalności.

— Piękna i lekka wieża na ratuszu, zbudowana jest z żelaza według planu inżyniera Chrzanowskiego, radcy stanu, tegoż samego, który postawił most Aleksandrowski na Wiśle.

— Ulica Smolna zajaśniała gazowym światłem od umieszczonych na niej latarni—o ile nam wiadomo, niebawem położony zostanie i bruk na tej ulicy, będącej arterją łączącą Nowy Świat z Solcem.

— Ksawery Pillati malarz, powrócił obecnie z Monachjum — obraz jego „Pobojowisko po szturmie,” umieszczony onegdaj na wystawie tutejszej, wzniesła powszechne zajęcie.

— Kilku młodych izraelitów tutejszych wyjechało w tych czasach aż do Japonji—jedynie dla zobaczenia arcy sławnego talmudzisty w Jeddo.

— Z nowin artystycznych zasługują na uwagę: bliskie już przedstawienie nowej opery Moniuszki „Parja” w trzech aktach, w której główne role obejmują: Pani Dowiakowska i Filleborn, oraz spodziewany debiut w operze tutejszej p. Stefana Grzywińskiego, basisty, b. ucznia instytutu muzycznego, który niedawno z Włoch powrócił.

— Obecnie, na wielki odpust obchodzony w Częstochowie w dniu 15 sierpnia (jutro), bardzo wiele osób z Warszawy wyjeżdża tam — raz dla samej uroczystości, powtórnie dla zwiedzenia przeslicznych okolic Częstochowa, pomiędzy którymi, ruiny zamku Olsztyńskiego o mile ztamtąd leżące, zdawna już nęca ku sobie amatorów.

— Wisła po nagłym podniesieniu wody, znowu

opadła—tak, że obecnie żegluga po tej kapryśnej rzecze, wielce jest utrudzoną dla statków spławnych i tratw.

— Powszechne wznoszą się narzekania na tak zwane „wyprzedaże towarów lnianych,” które założone przez spekulantów i trwające ciągle, jak loterie w Alkazarze i Tivoli, — sprzedają wprawdzie po niskich cenach, lecz towar tak nędzny, że i za darmo wzięść go do użytku nie warto.

— Obserwatorowie dostrzegli obecnie dwie wielkie, nowe plamy na słońcu, jedna z tych plam obraca się około drugiej.

— Pani Modrzejowska przybyła już wczoraj do Warszawy i wieczorem znajdowała się na widowisku w wielkim teatrze. Al.

* (Porównanie dochodu za miesiąc lipiec r. b.)

a) na drodze żelaznej warszawsko-wiedeńskiej:

	rok 1868	rok 1869
z przewozu osób rs.	78,679 k. 43	rs. 83,284 k. 33
z przewozu tow. „	180,419 „ 63	„ 126,894 „ 86 1/2
różne dochody „	13,226 „ 19	„ 12,335 „ 78 1/2
razem rs.	272,325 k. 25	rs. 222,514 k. 98

W r. 1869 mniej rs. 49,810 k. 27.

Od początku stycznia do końca lipca 1869 roku dochód wynosi rs. 1,479,176 k. 29.

W tym samym czasie w r. 1868

dochód wynosił rs. 1,546,120 k. 13 1/2

Zatem w roku 1869 mniej o rs. 66,943 k. 84 1/2

b) na drodze żelaznej warszawsko-bydgoskiej:

	rok 1868	rok 1869
z przewozu osób rs.	19,996 k. 59 1/2	rs. 22,961 k. 63 1/2
z przewozu tow. „	25,912 „ 1 1/2	rs. 22,036 „ 64
różne dochody „	6,062 „ 16 1/2	„ 6,385 „ 36 1/2
razem rs.	51,970 k. 77 1/2	rs. 51,383 k. 94.

W r. 1869 mniej rs. 587 k. 13 1/2.

Od początku stycznia do końca lipca 1869 r. dochód wynosi rs. 331,068 k. 30 1/2.

W tym samym czasie w r. 1868

dochód wynosił rs. 296,260 k. 88.

Zatem w r. 1869 więcej rs. 34,807 k. 42 1/2.

* (Stowarzyszenie spożywcze „Merkury”). Od dnia wczorajszego członkowie stowarzyszenia kupować mogą towary norymberskie i łokciowe w sklepie pani Emilji Brygiewicz przy ulicy Nowy-Świat Nr. 36 nowy według cennika znajdującego się w sklepie i zatwierdzonego przez zarząd. Ponieważ ceny artykułów tego rodzaju częściej ulegają zmianie, cennik powyższy modyfikowany będzie w miarę potrzeby. Odpowiednio do wysokości zakupów członkowie otrzymują marki zwrotu, które oprócz zwykłego wycisku zaopatrzone są cyfrą pisaną H. Chm. jednego z członków rady nadzorczej.

* (Stan zdrowia w gub. lubelskiej w m. maju i czerwcu r. b.) W miejscowych *Gub. Wied.* piszą, że w zeszłym m. maju pogoda była niestała, dżdżyła, a dnie były naprzemian gorące, duszne, lub chłodne, w czerwcu zaś padały prawie ciągle deszcze, i było nadzwyczaj chłodno. W ciągu całego tego czasu zdarzały się częste burze z piorunami i gradem, przy wietrze zachodnim; od gradobicia ucierpiała bardzo południowa część gubernji, a osobliwie powiaty: tomaszowski, biłgorajski i zamostki. W maju i czerwcu nie pojawiły się żadne choroby epidemiczne, liczba chorych była mała i nie wielka śmiertelność; w okolicach znajdujących się w bliskości rzek Wieprza i Wisły objawiały się w skutek błotnych wyziewów febrji (febres intermittentes) połączone czasami z zapaleniem wątroby i śledziony, i w skutek tego pociągające często za sobą wodną puchlinę. Od wyziewów błotnych okazały się gorączki tyfoidalne w Janowie i w Lublinie. Pierwszy raz w Lublinie zauważano wypadki febrji powrotnej (febris recurrens). Objawiały się kataraty organów oddechowych, kanału oddechowego, reumatyzmy, wypadki chorób dyfteryjcznych; z powodu krupu u dzieci dokonane były tracheotomie w Lublinie. W powiecie lubartowskim w gminie Ostrówek, we wsi Żurawinie, w skutek użycia przez miejscowych mieszkańców mięsa z bydła dotkniętego karbunkulem, zachorowało niebezpiecznie 10 osób, z których 2 umarło, a reszta wyzdrowiała. W powiecie krasnostawskim pojawiło się kilka wypadków wietrznej ospy. Dla zapobieżenia ospie naturalnej we wszystkich powiatach lubelskiej gubernji odbyło się zaszczepienie ospy ochronnej. W powiecie lubelskim zaszczepienie ospy odbywa się w tym roku za pomocą przywróconej ospy wymiennej.

* (Wiadomości gospodarskie.—Wzrost miasta Petrokowa). Z korespondencji z dnia 25 lipca (6 sierpnia) r. b. z okolic Proszowic (pow. miechowski gub. kielecka) do *Gaz. Handl.*, dowiadujemy się,

że żniwa, w okolicach tamtejszych pomyślnie posuwają się naprzód, pogoda prawie bez przerwy służy, bywały tam nawet upały dochodzące do 40 stop. Pszenica przedstawia się bardzo pięknie na pniu, ziarno również wyborne. Miejscami jest złoga, oprócz gradobicia, które dawniej jeszcze po wykłoszeniu się zbóż, dotknęło tamtejsze okolice. Starą pszenicę płacono na komorze Baran po rs. 6 za korzec. Rzepaki przepadły tam prawie zupełnie, jeszcze z zimy. Trawy zebrano pomyślnie. Robotnik do żniwa płaci się do kop. 30 dziennie i dość trudno o niego. Rolnicy dopomagają sobie tam robotnikami wędrownymi i góralami. Obecnie dopełnia się tam zbiór pszenicy. — W okolicach powiatu nowomińskiego (gub. warszawska), podług korespondencji do tejże gazety z dnia 30 lipca (11 sierpnia), zbiór żyta i jęczmienia ukończono przy dosyć dobrej pogodzie. Rezultat szczególnie żyta bardzo zadowalniającej, tak pod względem obfitości, gatunku, jak i wagi. Owsy w znacznej części już sprzątnięte, pszenica rozpoczęta, jest ona dość piękna, lecz zanieczyszczona miotłą. Gryki były nadzwyczaj ładne, lecz w skutek ostatnich upałów tak ucierpiał, szczególnie późno siane, że obecnie prawie żadnego nie mają ziarna; grochy udały się wyborne; kartofle dotknięte zarazą i w wielu miejscowościach gnij zaczynają; buraki przesłicznie się przedstawiają, lny również udały się; kapusty roją dobry zbiór; ogrodnicy nie pozostawiają nic do życzenia, owoców mnóstwo, wisien tylko było tam mało. Siana niezbyt wiele z powodu zimna czerwcowego, konieczny nie szczególnie. Robotnika płacą tam obecnie kop. 25 dziennie, oprócz wódki; górali, którzy w zeszłych latach w znacznej przybyli liczbie do koszenia zboża, w tym roku bardzo mało zgłosił się kontyngens, mimo to na brak robotnika nie można narzekać; w wielu miejscach pracują w polu żołnierze, co powoduje konkurencję w pracy i większą niż dawniej gorliwość robotników. — W okolicach pow. rawskiego (gub. petrokowska), podług korespondencji do *Gazety Polskiej*, urodzaje tegoroczne są tam wyborne. W ogóle okolice powyższe odznaczają się wzorowo prowadzoną kulturą ziemi i dobrem gospodarstwem, dla tego też rolnicy trzymają się tam lepiej jak w innych okolicach. Żyta, owsy, grochy i kartofle są piękne; pszenica się także dobrze udała; żyto po większej części już żęte i sprzątnięte. — Z tejże korespondencji dowiadujemy się, o ciągłym wzroście i upiększaniu m. Petrokowa; domy nowe ciągle się tam budują, sklepów zaś i różnych sklepików stosunkowo przybywa daleko więcej. W tym roku przybyło tam wiele chodników ciosowych; rozpoczęto również wylewać chodniki asfaltem, którymi przejść można przez całą ulicę kaliszską, aż do samego dworca kolei żelaznej; bruki w jednych miejscach robią nowe w drugich poprawiają stare. Towarzystwo dramatyczne pod dyrekcją p. Carmatrant, w końcu czerwca r. b. wyjechało z Petrokowa do Ciechocinka; nie ma tam zatem teatru ani innych zabaw publicznych. Oddawna z artystów muzycznych nikt tam nie zawiązał; koncertów również już dawno nie było.

* (Ceny zboża). Podług dostarczonych nam wiadomości z d. 26 lipca (7 sierpnia) r. b. przez gubernatora kieleckiego, ceny zboża w gubernji kieleckiej od 5 (13) do 8 (20) lipca były następujące: za czwartą żyta płacono przecięciowo rs. 7 kop. 21, owsa rs. 4 kop. 95, za pud siana kop. 29 1/2, słomy kop. 28 1/2; zaś od dnia 8 (20) do 15 (27) lipca płacono za czwartą żyta rs. 7 kop. 29, owsa rs. 5 kop. 6 1/2, za pud siana kop. 28, słomy kop. 27 1/2.

* (Wypadki miejskie). W dniu onegdajszym, w cyrkule Powązkowskim, w domu pod Nr. 851, Antoni Jagielski, czeladnik ślusarski, lat 34 mający, z niewiadomej dotąd przyczyny, przez poderżnięcie nożem stołowym gardła, życie sobie odebrał. — W cyrkule Sobornym, Karol Lebkowski, właściciel dóbr Pegowice w powiecie łęczyckim, lat 24 mający, czasowo w hotelu Paryżkim zamieszkały, nagle zmarł. Sąd o wypadkach tych zawiadomiony został i doehodzenie ze strony policji zarządzono. — W cyrkule Łazienkowskim, stróż domu pod Nr. 1612, Michał Kiszakiewicz, wtaczając na wóz wielką próżną beczkę, przez nieostrożność upuścił takową i z tego powodu uległ złamaniu lewej nogi. Kiszakiewicz do szpitala Dzieciątka Jezus odesłany został.

* (Kursa monet zagranicznych w Warszawie).
Za talar wczoraj rs. 1 kop. 18 1/2 dziś rs. 1 kop. 18 1/2.
Za frank „ „ — „ 32 1/2 „ „ — „ 32 1/2.
Za złoty reń. „ „ — „ 66 „ „ — „ 66.
NB. Wiadomość ta nie pochodzi z urzędowego źródła i może tylko służyć za wskazówkę.

* (Wieczne stypendjum). Podług doniesienia *Birż. Wied.*, d. 17-go lipca Najwyżej zatwierdzone zostało wieczne stypendjum dla jednego z uczących się w instytucie inżynierów dróg i komunikacji, z nazwaniem tego stypendjum „Stypendjum Tymoteusza Sadowskiego” i z udzieleniem takowego jednemu z niezamożnych studentów, a szczególnie z dzieci inżynierów dróg komunikacji, stosownie do wyrzeczenia konferencji instytutu dróg komuni-

kacji. Stypendjum to utworzone zostało przez towarzyszy służbowych zmarłego inżyniera Sadowskiego.

* (Prośba) W *Głosie* czytamy: Z powodu ustania niedawno w pocztamcie st.-petersburskim przyjmowania dzienników i gazet dla przesyłki pod banderolą, większość księgarzy i wydawców z inicjatywą jednego z nich, a mianowicie p. Hermana Hoppe, zwróciła się do ministra spraw wewnętrznych z prośbą, w której, wyluszczać wszelkie niedogodności takiego zakazu, wydanego w środku roku i wymagającego zmiany zaprowadzonego porządku rozsyłki, oraz wykazując, iż z tego powodu musi wyniknąć stagnacja w wysyłaniu czasopism, zwiększenie wydatków, i następnie strata interesów, tak czytelników jak i pośredników -księgarzy, prosiła o cofnięcie tego zakazu, i dozwoleń takiego porządku rozsyłania, jaki praktykował się do dni ostatnich. Departament pocztowy, w odpowiedzi na tę prośbę, zawiadomił p. Hoppe, że w ministerstwie jest projekt ustanowienia od roku przyszłego przesyłki wydawnictw periodycznych przez pocztę, za opłatą banderolową, i że przy wprowadzeniu w wykonanie tego projektu ma być wyjednanie porządkiem przepisany najwyższe zezwolenie.

* (Kongres statystyczny). W pierwszych dniach września odbędzie się w Hadze siódmy międzynarodowy kongres statystyczny. *Birż. Wied.* donoszą, że deputatem urzędowym na ten raz będzie, podobnie jak na dawnych kongresach, prezes centralnego komitetu statystycznego p. Semenow. On również jest upoważniony do reprezentowania ruskiego towarzystwa geograficznego. Ministerstwo finansów i dóbr państwa będą miały jako swych przedstawicieli pierwsze p. Kumanina, a drugie W. J. Wicznikowa, wice-dyrektora departamentu gospodarstwa wiejskiego.

* (Bank kredytu wzajemnego). „*Ruskija Wiedomości*” podają za wiarogodną wiadomość, iż wkrótce ma być otwarty w Moskwie bank wzajemnego kredytu. Tam także utworzyło się stowarzyszenie przy współudziale zamożnych kapitalistów, dla nabycia na Kaukazie gruntów, ich uprawy i produkowania rozmaitych materiałów fabrycznych, które jak się przekonano, mogą rosnąć na tamecznej ziemi. Trzecia nowość dotyczy bezpośrednio Moskwy. Wiadomo że niedaleko od niej w powiecie kołomyńskim, we wsi Miaczkowie znajdują się nieprzebrane pokłady wapna, a nie tylko Moskwa lecz i miasta okoliczne zaopatrują się w ów niezbędny materiał, głównie z tego miejsca. Oprócz tego, w pobliżu tej wsi leżą jeszcze wsie Kostelniki i Wytliwino, w których są całe góry młyńskiego kamienia. Przewóz tych materiałów do Moskwy jest bezusanny; na zasadzie więc tego dwaj cudzoziemcy proszą ministra robót publicznych o pozwolenie zbudowania do tej miejscowości drogi żelaznej a rzeczą ta bliską jest rozstrzygnięcia. Droga będzie o jednych relsach, lecz po niej oprócz ruchu towarowego, zamierzany jest i pasażerski. Naznaczoną jest nawet taksa za przewóz wapna i kamienia po 3 kop. od puda za 35 wiorst.

* (Loterja fantowa). W *St. Pet. Wied.* piszą: Peterhofska loterja fantowa, urządzona na korzyść ochron dla dzieci, pomimo niepewnej pogody, zgromadziła ogromną liczbę publiczności. Mówią, że biletów wejścia do ogrodu sprzedano dwadzieścia tysięcy. Losy do loterji wykupiono szybko; oświecenie ogrodu było przesłizne; fajerwerki cokolwiek zamokły, ale podobały się jednak publiczności.

* (Podziękowanie). Znany adwokat moskiewski, książę A. S. Urusow otrzymał list od posła szwedzkiego i Norweskigo w Petersburgu, który, w imieniu swego rządu, dziękuje księciu Urusowowi za „bezinteresowną” i „świętną” obroną poddanego szwedzkiego Meyera, sędzono w Moskwie za zabójstwo. Meyer uznany został winnym jedynie nieumyślnego zadania rany, z której nastąpiła śmierć, przy okolicznościach łagodzących skazany zaś został tylko dwutygodniowy areszt policyjny. (*Głos*).

* (Dochód kolei żelaznych). Według *Gońca Urzęd.* ogólny dochód z ruskich kolei żelaznych od 1 stycznia r. b. do 1 kwietnia t. r. na 6,450 wiorstach, stanowiących ogólną długość kolei rosyjskich, wynosił 13,977,345 rs. 52 1/2 kop. Pasażerów przewieziono 2,195,376, towarów 141,718,410 pudów.

* (Muzeum). *St.-Pet. Wied.* donoszą, że w nadchodzącym m. listopadzie, w Petersburgu otwarte być ma muzeum głównego zarządu intendyury, na prosepkie Jekaterinhofskim. W tem oryginalnym muzeum zebrane są wzory zupełnego tegoczes-

nego umundurowania i uzbrojenia ruskiej armji. Zamierzone jest także zebranie o ile można zupełnej kolekcji umundurowania i uzbrojenia ruskich wojsk, poczynając od Piotra Wielkiego do terażniejszych czasów. Oprócz tego, istnieje jeszcze zamiar posiadania wzorów najnowszych kostjumów uzbrojenia armij cudzoziemskich, a mianowicie: Prus, Francji, Austrii, Anglii i t. d. „*Ruski Inwalid*” podający szczegóły o tem muzeum, powiada, że obejrzenie takowego jest pouczającym i przynosi pewien pożytek.

* (Dochody celne). W *Birż. Wied.* piszą, że do 24 lipca dochodów celnych było w ogóle 20,503,105 rs., czyli w porównaniu z 1868 r. za ten sam czas o 2,512,811 rs. więcej. Monety i sztab złota i srebra do 24 lipca przywieziono za 1,085,680 rs., czyli o 20,099,299 rs. mniej niż w tym samym czasie 1868 r., a wywieziono w ogóle 5,687,947 rs., czyli o 2,337,654 rs. więcej niż w r. 1868.

* (Towarzystwo wypieku chleba). Według *Mosk. Wied.*, byłe towarzystwo rosyjskiego wypieku chleba, ustawa którego zatwierdzoną była 23 kwietnia 1866 r., a które zamknęło swoje czynności w październiku 1867 r., udało się znowu z prośbą do ministra spraw wewnętrznych o pozwolenie otwarcia na nowo czynności, do czego zebrana już została potrzebna część kapitału. Założyciele towarzystwa, budowniczy Brandt i p. Kokszarow mają zamiar, w razie powodzenia w Petersburgu, nie krępować się swymi zajęciami w tem mieście, ale rozszerzyć je i po innych miastach Rosji, którym brak dobrego i taniego wypieku chleba żytniego i pszennego. Zakładowy kapitał towarzystwa składa się z 300 tysięcy rubli, a wartość każdej akcji wynosi 25 rubli.

* (Szarańcza). Według wiadomości *Gońca Urzęd.*, z początkiem lipca pokazały się w gminie starunowskiej, powiatu prużańskiego, gubernji grodzieńskiej owady (rodzaj szarańczy), nazywane pomiędzy ludem „skoczki”, które zjadają kłosa żyta i owsa. Owady te zjawily się w wielkiej liczbie, najwięcej na gruntach piaszczystych w ozimych zasiewach, mianowicie tam, gdzie nie było trawy; zniszczyły one żyta około 391 desiatin, a owsa około 40 desiatin.

* (Strauss). *Gołos* donosi, iż Strauss zgromadzący prawie codziennie w foksalu pawłowskim liczną publiczność, i słusnie doznający jej sympatji, czuje się znudzonym, i niniejszym sezonem, chce, jak się zdaje, zakończyć swój zawód kapelmistrza. Wielu pragnie, aby na przyszłe lato zaproszony był do Pawłowska p. Bilsa, kapelmistrz nadworny króla pruskiego, dyrygujący obecnie orkiestrą w jednym z ogrodów letnich Warszawy, czyli w tak zwanej „Dolinie szwajcarskiej.” Podług słów ludzi, którzy mieli sposobność słyszeć p. Bilsę, jest to muzyk serjo, pojmujący sztukę i używający znakomitej sławy w Niemczech. Orkiestra, którą teraz dyryguje, pod względem technicznym, wykonywa bez zarzutu najtrudniejsze rzeczy klasycznej muzyki niemieckiej.

* (Uwolnienie urzędników). W *Odes. Wied.* piszą, że od departamentu celnego otrzymano rozporządzenie uwolnienia wszystkich urzędników nie zajmujących posad klasowych, pozostawiając ich, jeśli tego życzy sobie będą, na tych samych posadach jako wolnych najemników.

Austria i ziemie słowiańskie

* (Delegacje). Dzisiejsza delegacja rady państwa zajmowała się budżetem spraw zagranicznych, a panu Beustowi nadarzyła się sposobność błyszczenia dwukrotnie jako mówcy. Pierwszy raz miał on do obrony fundusz subwencyjny, co go nie wiele wysilił kosztowało, gdyż ataki wychodziły ze strony narodowej, a zatem w izbie z góry już nie znajdowały przyjęcia sympatycznego. Fundusz prasowy, podług oświadczeń kanclerza państwa, używany jest po większej części dla prasy zagranicznej. Wspierana przez takowy publicystyka wykonywa pewien rodzaj policji państwowej i strzeże państwo od groźących mu niebezpieczeństw. Daleko żywsze rozprawy wywołał wniosek co do zniesienia poselstwa w Rzymie. Najznakomitsi członkowie lewicy popierali ów wniosek stawiony przez Rechbauera. Jaką wartość ma dyplomatyczna reprezentacja w Rzymie, to okazuje się jak dowiedli jasno Rechbauer i następni mówcy, z niepowodzeń, których doznawali w swych misjach wszyscy posłowie austriaccy. Jaki wpływ ma poselstwo austriackie w Rzymie, to najlepiej widać z allokucji. Był to akt, na który, jak Rechbauer mniema, tylko odwołaniem posła można było odpowiedzieć. Żadne inne państwo nie byłoby tego tak cierpliwie zniosło. Sturm powoływał się na sprzeczność, jakiej się dopuszczają, gdyż poprzedniego dnia motywowano ustępstwa względem Rzymu tem, iż należy być

wspaniałomyślnym dla słabego, gdy tymczasem dziś znowu przedstawiają papieżstwo jako wielkie mocarstwo, przed którym wszystko giąć się musi. Figury wreszcie dodał do argumentów przytoczonych przez poprzednich mówców, że Rzym najlepszą znajdzie sobie podporę, jeśli postępować będzie z łagodnością w duchu chrześcijaństwa. Dr. Neumann stał w obronie Rzymu. Uważałby on za niepolityczne zostawiać obecnie Rzym bez reprezentacji dyplomatycznej, gdyż teraz, bardziej niż kiedykolwiek potrzeba aby Austria zachowała swe przeważne stanowisko w Rzymie. Książę Jabłonowski sądził, że zerwanie z Rzymem wywołałoby wielkie zamieszanie w umysłach. Kanclerz państwa roztrząsał wspomniane tu argumenta z pewnemi dodatkami. W końcu przyjęto pozycję posady poselskiej w Rzymie.—Delegacja węgierska dokonała dziś tylko wyboru komisji pojedynczej. W dalszym roztrząsaniu budżetu wojennego zaszła stagnacja, gdyż delegowani ciągle jeszcze napróżno oczekiwali muszą na objaśnienia ministra wojny co do granic. Obecna komisja militarna zajmuje się kontraktem o dostawie Skene'go, i oświadczyła się już przeciw takowemu za pośrednictwem podkomisji.

* (Nowy okólnik). Z Wiednia donoszą znowu o okólniku Beusta. Jak piszą do Peszteńskiego „*Lloyda*”, kanclerz państwa, ów okólnik, datowany 6-go sierpnia, miał wystósować do austriacko-węgierskich reprezentantów zagranicą, z powodu napaści prasy półurzędowej pruskiej. W dokumencie tym, wynurzona jest myśl, że Austria musi zgodzić się na odgrywanie czas jakiś jeszcze w prasie pruskiej roli wicherzeiela pokoju, i zachowywać się biernie w obec tego. Rząd austriacko-węgierski woli dać swobodny bieg gadaniom której wkrótce materji zabraknie, a ze swej strony chce się powoływać tylko na fakta swej polityki i na wyraźną swą powsięgliwość. Ta nowa praca p. kanclerza państwa może zająć godne miejsce obok innych jego arcydzieł dyplomatycznych. Hrabia Beust słowem i pismem obwinia Prusy, iż odrzuciły austriackie usiłowania zbliżenia się; stawia się on wyżej nad traktat prański usiłując wywierać nieprawny wpływ na sprawy niemieckie; skoro jednak to postępowanie przez prasę niemiecką w należyty sposób odpartem, a przez całą niezawisłą prasę europejską potępionem zostanie, wówczas hrabia Beust otula się w jaskrawą szatę niewinności i radzy w obec opinji publicznej przyjąć rolę zrezygnowanego męczennika. Pretensja ta niewątpliwie wszędzie odpowiednio ocenioną zostanie. Hr. Beust zresztą, jak donosiła *Proc. Corresp.*, wezwany został o przedstawienie dowodów iż usiłował zbliżyć się ku Prusom i że te uchylili się od zbliżenia, a być może, iż przez to położy się tama dyplomatycznej swawoli jaka ma miejsce już zanadto długo w Wiedniu, gdyż polityką nazwać tego nie można. (*Nordd. A. Z.*)

* (Okólnik namiestnictwa). *Prager Abendblatt* ogłasza okólnik kierującego namiestnictwem do naczelników okręgów, osnowy następującej: W większej części okręgów wyborczych następuje nowy wybór dla tego, iż deputowani nie stawili się na posiedzenia zeszłorocznego sejmku i postradali swe mandaty. Przy terażniejszych wyborach dodatkowych słusnie przypuszczać należy, że ludność z własnego natchnienia wybierać będzie do sejmku takich deputowanych, o których jest przekonana, że spełnią swój obowiązek. Na nieszczęście jednak, część ludności, w wielu okręgach, straciła spokojny pogląd na stosunki, uwiedziona agitacjami stronnictwa, które w trudnym do uwierzenia zasłępieniu, przez usunięcie się od wszelkich prac prawodawczych i bezwzględne tamowanie najważniejszych interesów krajowych stara się urzeczywistnić swój program polityczny. Druga część ludności, z braku odwagi moralnej, ociąga się z wejściem na drogę konstytucyjną, i dla tego należy przysposobić dokonanie wyborów. Rząd nie może zachowywać postawy biernej w obec nieprzyjawnego konstytucji stronnictwa; ma on raczej obowiązek przedsięwziąć wszelkie pozwolone środki, i skłaniać o ile można wyborców, aby udzielali swe zaufanie takim tylko ludziom, którzy nie robią igraszki niegodnej ze stanowiska deputowanego na sejm. Zarządzający namiestnictwem nie wątpi, że starania naczelników okręgowych niejednokrotnie przez zabiegi opozycji krzyżowane i utrudniane będą; nie powinno jednak uchodzić uwagi naczelników, że opozycja z jednej niekonsekwencji wpada w drugą, i przez to samo daje organom rządu sposobność do walczenia przeciw niej z powodzeniem. Udzielenie poparcia ludziom, którzy mają odwagę wynurzenia swych przekonań, nie będzie zaniechane. Namiestnictwo żywi silne przekonanie, że dobra sprawa w niedalekiej

przyszłości wszędzie odniesie zwycięstwo. (Nordd. A. Z.).

* (Rozbójnicy). Z Zagrzebia piszą pod datą 10-go sierpnia: Liczne bandy rozbójnicze przeszkodziły w Rujewacz na granicy bośniackiej, wywozowi klepek należących do pewnego domu triesteńskiego. Domagają się one znacznej opłaty, a w razie przeciwnym drogą spaleniem towaru. (Nordd. A. Z.)

Prusy i Niemcy.

* (Wspomnienia wojny 1866 r.). Dzienniki niemieckie ogłaszają ciągle, mylnie często wyjawienia o przedwstępnych układach dyplomatycznych przed wojną 1866 r. *Sächs. Z.* przytacza korespondencję wymienioną pomiędzy cesarzem austriackim i królem pruskim, która widocznie należy do dokumentów zmyślonych. Ponieważ publikacja ta mogłaby dać powód do nowej polemiki, należy z nią zapoznać czytelników. Dnia 1-go lipca 1866 r., t. j. na piętnaście dni przed rozpoczęciem wojny, król pruski przesłać miał własnoręczny list do cesarza austriackiego w następującej treści: „Obydwaj jesteście uzbrojeni w ten sposób, że możemy rozpocząć wojnę. Świat sądzi, że wydamy sobie wojnę. Okażmy, że książęta niemieccy nie żywią nienawiści jeden przeciwko drugiemu, i że pragną tylko dobra ogólnej wspólnej ojczyzny; połączmy swe siły i wyprawmy się przeciwko odwiecznemu nieprzyjacielowi Niemiec z tamtej strony Renu. Przez tę wojnę będziemy mogli nadać Niemcom nową organizację, która odpowie życzeniom ludów niemieckich, dążących do zjednoczenia. Wasza cesarska mość zjednoczyłaby pod swoim berłem państwa południowe; ja zaś stałbym się panem Niemiec północnych i francuzkich prowincji nadreńskich pochodzenia niemieckiego. Po osiągnięciu tego celu, losy Europy spoczywałyby w naszych rękach.” Cesarz austriacki miał zaś na to odpowiedzieć: „Proponując mi połączenie dwóch armij dla wyprawy przeciwko Francji, wasza królewska mość odwołuje się do uczucia honoru księcia niemieckiego, i stawia równocześnie perspektywę możliwości przyłączenia państw południowo-niemieckich; powinienem na to odpowiedzieć, że moje uczucia i moje przekonania zabraniają mi pozabawiać sprzymierzeńców Austrii, monarchów ludów niemieckich, ich praw monarszych. (Nordd.)

* (Nowy kanał). Przed niejakim czasem już, jak donosiły dzienniki, rząd króla Wilhelma powziął projekt połączenia morza Bałtyckiego z Północnem za pośrednictwem wielkiego kanału. Dzieło to byłoby wielkie i korzystne, co ma swe znaczenie w naszej epoce pozytywnej. Jeden z korespondentów berlińskich podaje w tym przedmiocie niejaki szczegóły. Kanał wychodzić ma z Kiel, przejdzie Holsztyn i doprowadzony będzie do Brunebuttel, na prawym brzegu Elby, która wpływa do morza Północnego. Przedstawiałby on wielkie korzyści marynarce niemieckiej i pozwolił uniknąć przejścia przez Belty i Sund. Bremen i Hamburg są tem uradowane. (La Fr.)

Francja

* (Komisja senatu). Paryż, 11 sierpnia. Komisja senatu wyznaczona do zbadania projektu uchwały senatu zajmuje się czynnie ważną swoją pracą. Wczoraj odbyła ona trzecie posiedzenie, które trwało dosyć długo. Pomimo przeciwnego zdania, które poniekąd znajduje wiary, można zapewnić, że komisja przejęta jest przeważnie duchem liberalnym. Należy dodać, dla oceny charakteru tego usposobienia, że nie odstępowała ona wcale od ducha, którym natchnięty został projekt uchwały senatu. Różnice zdań zresztą wyszły na jaw w łonie komisji nie oznaczają, ażeby który z członków tworzył osobne jakie stronnictwo. Mówiono o nieporozumieniu co do osobistości. Wiadomość ta jest zupełnie błędna. Z okoliczności artykułu 2 projektu (najważniejszego z uchwały senatu) niektórzy członkowie, a między nimi szanowny p. Delangle, wynurzyli obawę, że zasada odpowiedzialności ministrów nie jest dostatecznie wymotywowana. Nad tym punktem rozwodzili się długo pp. de La Guéronière i Maupas, którzy, jak mówią, oświadczyli zupełnie swoje zadowolenie z formą, w jakiej ułożona została ta odpowiedzialność. Co do zdania p. Maupas, wcale ono nie zadziwia; przypomnieć sobie należy, że szanowny ten senator przemówił pierwszy z trybuny za koniecznością tej reformy; później nieco podniesioną ona została przez ciało prawodawcze. Wczoraj p. Delangle, jako chory, nie był obecny na posiedzeniu. Wątpić dziś należy, czy zostanie mianowany sprawozdawcą z powodu swojej choroby. O pracach komisji nie można także jesz-

cze nie stanowczego powiedzieć. Zbadanie obecnie dokładne projektu, w którym mieszczą się wszystkie kwestje dotyczące ustalenia trwałości gmachu budowy socjalnej, może być tylko dokonane po głębokiej rozprawie, i potrzebuje dłuższego namysłu. Narady komisji, mogą napotkać zwłokę z powodu zwołania rad jeneralnych. Rozprawy rad jeneralnych nie będą otwarte w żadnym razie przed wrześniem. (La Patr.)

* (Projekt uchwały senatu). Korespondencje z Paryża podają ciekawe wiadomości o zamiarze wprowadzenia zmian do projektu uchwały senatu. Jedną z tych zmian odnosić się ma do prawa stanowczego *veto*, przyznanego senatowi względem praw uchwalonych przez ciało prawodawcze. Odcień liberalny tego zgromadzenia chciałby ograniczyć to prawo do pewnych tylko postanowień i wykluczyć je stanowczo względem wszelkich innych uchwał; prawa finansowe podlegałyby tej ostatniej kategorii; co do tego punktu, przejęto się zapewne zwyczajami parlamentu angielskiego. Zdaje się, że p. Delangle, którego powszechnie uważano za sprawozdawcę, uchyla się od tego zaszczytu zasłaniając się chorobą. Wybór zatem sprawozdawcy zagraża dość wielką trudnością. (Nordd.)

Włochy i Rzym.

* (Zamknięcie parlamentu). O kilkakroć zapowiedzianem zamknięciu parlamentu włoskiego, a przynajmniej o terminie dokonania tego aktu, nic jeszcze, jak się zdaje, stanowczego nie uchwalono, zwłaszcza, że komisja budżetowa izby dopiero ma rozważyć, czy sprawozdanie o budżecie za rok 1870 przedstawić może na plenarnym zgromadzeniu przed zamknięciem posiedzeń. Prawdopodobnie będzie to zaniechanem, gdyż jednocześnie donoszą, że minister skarbu zamierza przedstawić parlamentowi, po jego otwarciu na nowo, zadowalniający plan finansowy, w którym bezwzględnie i budżet na r. 1870 ulegnie rozmaitym modyfikacjom. (Nordd. A. Z.)

Hiszpanja.

* (Obsadzenie tronu). Z Madrytu podają nową wersję o mniemaniu rozwiązaniu kwestji tronowej. W stolicy tej głoszą, że marszałek Prim zamierza panującemu królowi Portugalji ofiarować koronę Hiszpanji, a Hiszpanja i Portugalia mają być połączone w podobny sposób jak Austria i Węgry pod jednym monarchą, któryby większą część roku rezydował w Madrycie. Wnosząc jednak z przyjęcia jakiego doznawały dotychczas wszystkie projekta unji w Portugalji, tak u dworu, jak i między ludnością, to do powyższej wiadomości nie wielką wiarę przywiązywać należy. (Nordd. A. Z.)

Turecja i ziemie słowiańskie.

* (Zgoda Porty z wice-królem Egiptu). Według *Patrie*, zawikłania pomiędzy Portą a wice-królem Egiptu stanowczo załatwione zostały. Półrzędowe pośrednictwo Anglii i Francji skłoniło wice-króla do zadosyćuczynienia wymaganiom Turcji, a gabinet francuzki otrzymał od rządu egipskiego depezę, która nie pozostawia żadnej wątpliwości co do przyszłego zachowania się wice-króla. (Nordd. A. Z.)

* (Sprawa kolei żelaznych). Projekt nowych kolei żelaznych otomańskich ulega stanowczemu nieszczęściu. Mówiono już o trudnościach finansowych, jakie tenże napotkał. Wiedeńska *Die Presse* donosi o przeszkodach innego rodzaju, które choć mniej są ważne, przyczyniają jednak kłopotu przedsiębiorcom. Turcy w Bośni powitali jak się zdaje wystrzałami z broni inżynierów, którzy przybyli zająć się robotami przygotowawczymi. Okoliczność ta zagraża poprostu utrudnieniem przyszłej budowy kolei. Przeciwno przeciągnięciu linii kolei żelaznej przez Bošnję stawiano już uwagi. Teraz nadeszła wiadomość, o której nie myślano, a która jak się zdaje, nie jest bardzo pocieszająca. Jeżeli budowa a później eksploatacja nie może się obejść bez opieki licznego zastępu wojskowego, koszta będą powiększone w stosunku niebardzo zaspakajającym dla kapitalistów, którzy włożą swoje fundusze w to przedsiębiorstwo. (Nordd.)

Ameryka.

* (Sekwestr kanonjerek). Telegram transatlantycki francuzki donosi w przedmiocie kanonjerek hiszpańskich, budowanych w Nowym Jorku, zasekwestrowanych przez władzę związkową i następnie warunkowo uwolnionych z pod sekwestru, że rząd północno-amerykański na nowo postanowił nie wydać statków w mowie będących.

Jakie powody wywołały to postanowienie, depeza owa nie wspomina. (Nordd. A. Z.)

Kronika Sądowa.

Podpalanie.

W podawanej w piśmie naszym kronice prowincjonalnej, obejmującej szczegółowe wiadomości o zaszłych w kraju całym ważniejszych wypadkach, występkach i zbrodniach, podpalania do najliczniejszych przestępstw należą. Wykrycie sprawców pożaru, jako czynu spełnianego najczęściej wśród nocy i ze starannym unikaniem świadków, przy dochodzeniach śledczych trudne stanowi zadanie, mimo to połączona działalność władz wojskowych, policyjnych i sądowych, choć w spóźnionym niekiedy czasie, zdolna jest wykryć poszlaki, zebrać dowody i dojść do prawnego przekonania o przestępstwie i przestępcy. Bliżej to stwierdzi sprawa, która przez 3 instancje rozpoznawana, w tych dniach ostatecznie zawyrokonwną została.

Jeszcze w roku 1864 dnia 20 lipca, w nocnej porze, we wsi Kosowie, w gubernji lubelskiej, spaliła się stodoła Gdali Goldgrabena, wraz z zabudowaniami gospodarskimi, tudzież meblami i różnemi utensyljami, w ogóle na rsr. 2,260 asekurowanemi.

Po upływie roku, gdy nowa w tem samym miejscu stodoła i stajnie przez syna Goldgrabena wzniesione były, takowe znów stały się pastwą płomieni; budowle te nie były asekurowane, a szkodę przez pożar wynikłą, Goldgraben na rsr. 926 zaprzysiągł.

Lat przeszło dwa nie było pewnych poszlak który mógł być sprawcą pogorzezi, dopiero w listopadzie w roku 1866, podejrzany o tę zbrodnię Jakób Omieciuch, lat 24 liczący, bezżenny, stanu gminnego, protokólnie przed naczelnikiem wojennym kowskiego uczastku, przyznał dwukrotne podpalenie stodoł i budowli Goldgrabenów, najprzód ojca, później syna, raz w miesiącu lipcu 1864 r., drugi raz w m. listopadzie 1865 r.

Badany sądownie, przyznał się również do dwukrotnego podpalenia, i objaśnił w jaki sposób pożar zapalkami rozniecił, dodając, że go namówił do jego Jan Oleszczak, wkrótce potem w poborze do wojska wzięty, który pokłóciwszy się z nim o dół na kartofle, wydał go przed wójtem gminy. Ojciec Jana Oleszczaka zeznał, iż od syna swego przed wzięciem go do wojska, dowiedział się jakoby Omieciuch dwukrotnie palił zabudowania Goldgrabenów.

Śledztwo, obok dwukrotnego przyznania się Omieciucha, dostarczyło silne i nieodparte przeciwko niemu poszlaki z zeznań osób, przed którymi on zwierzał się z dokonania swej zbrodni, mówiąc: „Jakieś złe ciągle za mną chodziło i korciło aby podpalić i dla tego podpaliłem Goldgrabena.”

Nadto walczyła przeciwko Omieciuchowi i ta okoliczność, że znaleziono u niego sukno wydarte z powozu Goldgrabena spalonego w pożarze, z godziwego nabycia którego usprawiedliwić się on nie mógł.

Po wyczerpieniu instrukcji sprawy, gdy stan jej przedstawiony był zostającemu w więzieniu Omieciuchowi, tenże, jakto zwykle bywa, nauczony przez innych współtowarzyszy więzienia, podał że wszystko do czego się przyznawał jest kłamstwem, którego się dopuścił ze strachu, aby nie był bitym i że go żołnierze przy pierwszem aresztowaniu do zmyślonych przyznań namówili.

Sąd jednak kryminalny gubernji lubelskiej a następnie sąd apelacyjny, opierając się na aktach śledczych, poszlakach i dowodach z zeznań świadków, doszedł do prawnego przekonania o przestępstwie Omieciucha i z mocy art. 1,110 ustępu 2-go, jak niemniej z mocy art. 136, 24, 25, i innych związkowych K. K. G. i P., przy względzie obok tego na Ukaz Najwyższy z roku 1864, skazał go za podpalanie na pozbawienie wszelkich praw i zesłanie do robót ciężkich w zakładach fabrycznych przez lat cztery i miesiące sześć, a po ustaniu robót na osiedlenie w Syberji na zawsze, z obowiązkiem wynagrodzenia na rzecz dyrekcji ubezpieczeń w kwocie rsr. 5,260.

Skazany odwołał się do rządzącego senatu, lecz bezskutecznie, senat bowiem zatwierdził wyroki dwóch niższych instancji.

